№ 146 ივლისი, 15 ხუთშაბათი. 1866 1882 15 ივლისი, ხუთშაბათი. № 146.

რედაქცია

გოლოვინის პროსპექტზე თ. ი. მუხრანსკის სახლებ-[illegible] ქვემოთ.

ხელის-მოწერა

მიიღება თფილისში „დროების" რედაქციაში, ქუ-[illegible] (ქარავანის) წიგნის მაღაზიაში. გარეშე [illegible] ადრესი: Въ Тифлисъ, въ редак-[цію] „Дроэба".

„დროების" ფასი:

[illegible] წლისა . . . 9 მან. სამის თვისა . . . 3 მან.
[illegible] თვისა . . . 5 მან. ერთის თვისა . . . 1 მან.

დროება

გამოდის ყოველ-დღე ორშაბათს გარდა

ფასი განცხადებისა

დიდის ასოებით, ასოზე 1 კაპ., [illegible] ასოზე ნახევარი კაპ., [illegible] ზე 8 კაპ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაბეჭდელ წერილს რედაქცია უკანვე არ დაუბრუნებს ავტორს.

განცხადება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებზედ.

ქუთაისში განცხადება მიიღება ჭილაძის წიგნის მაღაზიაში.

ცალკე ნომერი „დროებისა" დირს ერთი შაური.

ტელეგრამმა

(„სამხრეთ-რუსეთის ტელეგრაფის სააგენტოსი")

პეტერბურღი, 13 ივლისს. „გოლოსში" დაბეჭდილია: მოსკოვის [illegible]ნის გზის ვაგზალზე, მატარებლის წასვლის წინ, დეპეშა მოვიდა, [illegible] 4 ვერსზედ ცარიცინიდამ სამას [illegible]ის მანძილზე მიწა ჩაქცეულა. [illegible]ის გაკეთებამდინ ამ ადგილს მატარებელი ვერ დაიარება. მოგზაურები [illegible] უვლიან ფეხით.

„ნოვოსტში" იწერებიან: ტაგან[illegible]ის დამოუნის უწესოების თაობაზედ შემდგარი ქაღალდები ისეთ[illegible] გაფუჭებული და დასველებული ჩამოიტანეს პეტერბურღში, რომ [illegible]ვა არ შეიძლებაო.

[illegible] ახალი კანონები მემკვიდრეობის შესახებ: მთელის მემკვიდ[illegible]იდამ ცოლი და შვილები ერთს [illegible]ცენტს იხდიან, შორეული ნათე[illegible]—ოთხიდამ ექვს პროცენტამდე, გარეშე პირნი — რვა პროცენტს.

პეტერბურღი, 13 ივლისს. ახალი [illegible]ის ძალით, ვინც 1000 მანეთზე [illegible] მემკვიდრეობას მიიღებს, იმას [illegible] არ გადახდება. არ გადახდება აგრეთვე გლეხებს ეზოებსა და [illegible]ებში, მონასტრებსა და ქველ[illegible] საზოგადოებათ შესაწევარის [illegible]ისათვის. მემკვიდრეობის დაფა[illegible] დროს გამოირიცხება ვალები, [illegible] ხარჯი და სხვა გარდასა[illegible] მიცვალებულისა.

[illegible]ლესად დაწესებულია გუბერ[illegible] და მაზრის კომისიების შედგენა სასმელების გაჭრობის თაობაზედ მოსალაპარაკებელად.

პეტერბურღის ბირჟა, 13 ივლისს.		
ბანკის ბილეთები:	მან.	კაპ.
პირველი გამოცემისა—	94—	„
მეორესი— — — —	90—	37
მესამესი — — — —	90—	75 1/2
მეოთხესი — — —	90—	25 1/2
მეხუთესი — — —	90—	5
აღმოსავლეთის პირვ.—	89—	„
აღმოსავლეთის მეორე	89—	50
აღმოსავლეთის მესამე	89—	37
ოქრო, 1/2 იმპერიალი	8—	23
შინაგანის 5% სესხი ბილეთები:		
პირველი სესხის— —	212—	25
მეორე სესხის — —	210—	75

100 მანეთი ღირს:

ლონდონი —	24—06	პენსი
ჰამბურღი —	205—25	ცენტი
პარიჟი — —	252—50	სანტიმი
ბერლინი —	„ — „	პფენიგი

სამხედრო სასამართლოს განაჩენი.

ტფილისი, 14 ივლისს.

ტფილისის სამხედრო ოლქის სასამართლომ, როგორც გუშინ იყო ჩვენს გაზეთში გამოცხადებული, ამ თვის 11-ს განიხილა ათი ბრალდებულის საქმე და ხუთს ამ თგანს, რომელთაც დაუმტკიცდა, რომ დაიარაღებული დაეცნენ გასაცარცვავად ფონ-მრტელს და ამ დროს მსუბუქად დასჭრეს ის და იმის ცოლი, სასამართლომ სიკვდილით დასჯა, ჩამოღრჩობა გარდაუწყვიტა.

მთელი ქალაქი ახლა ამაზედ ლაპარაკობს. ყველას გასაკვირველად მიაჩნია ამისთანა უჩვეულებრივო სისასტიკე სასამართლოსი, ამისთანა შეუბრალებელი სასჯელი.

რასაკვირველია, დიდი დანაშაულობაა დაიარაღებული გროვა ავაზაკებისა რომ მშვიდობიან მცხოვრებს თავს დაეცემა, დასჭრის და გაცარცვავს. რასაკვირველია, ამისთანა დამნაშავეები დასჯის ღირსნი არიან, მძიმე დასჯისა; მაგრამ დასჯაც არის და დასჯაც. რამდენი ამისთანა და ამაზე უარესი დანაშაული და ავაზაკი უფრო მსუბუქის სასჯელით გადარჩენილა! რამდენს სრულებითაც აუცილებია თავიდამ სასჯელი! ამათ-კი რაღა უბედურება ეწვიათ? განა მარტო ამათთვის მოიცალა კანონის სისასტიკემ?

სამხედრო კანონიაო, „სამხედრო მდგომარეობის" წესით აწარმოვეს ეს საქმე და იმიტომ გადაუწყვიტეს ესეთი სასტიკი, შეუბრალებელი სასჯელიო.

ყველა ეს მართალია, მაგრამ ადამიანს მაინც არ შეუძლიან გულგრილად წარმოიდგინოს ის საზარელი სურათი, როდესაც ხუთს კაცს საღრჩობელაზედ ჩამოჰკიდებენ, როდესაც ხუთი ადამიანი, რომელთაგან სამს თუ ოთხს პირველად ჩაუდენიათ შეცდომა და რომელთა გასწორება მაშა სამე შეიძლება, საშინელს სიკვდილზედ მიწყვებენ ფართხალს, ფეხების თამაშს.

ჭეშმარიტად, საზარელი უნდა იყოს ჩვენის ცხოვრებისა, რომ ეს სურათი, ამ გვარი სასჯელი საჭირო იყოს ადამიანის მოსარჯულებლად და სხვების სამაგალითოდ.

მაგრამ ჩვენ კიდევ იმედი გვაქვს, რომ ამ სურათს არ დავინახავთ: ეს გარდაწყვეტილება ტფ. სამხედრო სასამართლოსა მთავარ-მმართებელს უნდა წარედგინოს და იმაზედ არის დამოკიდებული შეუცვლელად დაამტკიცებს ამას, თუ შეუმცირებს სასჯელს დამნაშავეთ. ჩვენი ახლანდელი მთავარ-მმართებლის თ. დონდუკოვ-კორსაკოვის გულ-კეთილობისა და კაცობრიულ გრძნობის იმედი გვაქვს, რომ არ დაგვანახვებს საზარელს სურათს, არ გვაგრძნობინებს ჩვენი ცხოვრების ისეთ საძაგელ მოწყობილებას, როდესაც ადამიანი-ადამიანს აღრჩობს...

დღიური

ტფილისის სამხედრო ოლქის სასამართლომ დღეს, 14 ივლისს, გამოაცხადა თავის გარდაწყვეტილება ფონ-მრტელის საქმის თაობაზედ. ამ გარდაწყვეტილების ძალით, სტეფანე ახალაძე (იმერელი), ალექსი არაქელოვი (სომეხი), ვიქტორ კახუაშვილი (ქართლელი), ივანე ლალიევი (გამცემი, სომეხი,) და ზაქარია ბაზაშვილი (ქართლელი) სიკვდილით დასჯილნი უნდა იქმნენ (ჩამოღრჩობით); ალექსანდრე მახუხაშვილი (ქართლ.) და ივანე ჩხ[illegible]ძე (იმერელი) ოცის წლის ვადით გაიგზავნებიან ციმბირში და მიხეილ მოდერძოვი—15 წლით აგრეთვე კატორგაში; დანარჩენი ორი: არტემან მამცემლიძე (იმერელი) და ფარნაოზ ბაბუნია (მეგრ.) კი სასამართლომ სრულიად გაამართლა.

როგორც ზევით არის მოხსენებული, ეს გარდაწყვეტილება დაბოლოვებითი გარდაწყვეტილება არ არის: ის მთავარ-მმართებელს უნდა წარედგინოს დასამტკიცებლად და იმას უფლება აქვს მონიჭებული დამნაშავეთ შეუმსუბუქოს ეს სასტიკი სასჯელი.

* * *

«დროების» ფელეტონი, 15 ივლისი

მაიმუნი

[illegible]ფონს დოდეს მოთხრობა.

(ნათარგმნი)

[illegible]შებს შაბათს ურიგებდენ ჯამა[გირს] ამ საღამოს, ექვს დღის მუ[შაობ]ის შემდეგ ეტყობა კვირის მოახ[ლოე]ბა. ბარეთ უბანში დიდი ხმაურობა. მუშები ერთმანერთს ხმას აძ[ლევე]ნ, მოისმის სამიკიტნოების კარების [illegible]ხება.

[illegible] გროვა მუშებს შორის, რომ[ლები]ც შუა ქუჩაში მიდიოდ-მოდიოდ[ნენ], მოჩანს პატარა ჩრდილი. ის [illegible] ჩუმ-ჩუმად ქუჩის მეორე მხა[რეს] [illegible]ანაწა, გამხდარი ადამიანი გახ[ვეუ]ლი ძველს შალში; ყველაზე ერთ[ი]ლა [illegible]სახვევი უფრო ამახინჯებს იმას. ის დაღონებულია; კრძალვით და საბრალოდ გამოიყურება. სად მიდის? ვის ეძებს? ის ჩქარ-ჩქარა დადის, იმის პირდაპირი გაშტერებით ცქერა თითქო უფრო უჩქარებს ნაბიჯის გადადგმას. თანაც მოისმის იმის სიტყვები:

— ნეტავი კი მივუსწრო, დროზე მივიდე. ...

გზაზე ყველა შესცქერის, ყველა დასცინის. მუშები კარგად იცნობენ ამ დედაკაცს და როდესაც გვერდით გაუვლის, დაიწყებენ იმის სიმახინჯეზე დაცინვას.

— ოჰ! ოჰ! მაიმუნი ყოფილა!..

— მაიმუნმა ქმრის საძებნელად გასწია ..

მერე მოჰყვებიან იმის გაჯავრებას.

— ფის-ფის... ვერ იპოვი, ვერ იპოვი.....

წყალოდ დამცირებული დედაკაცი ყურს არავის არ ათხოვებს, მიდის და ულს კი ძლივს იბრუნებს, რადგანწინ უძევს აღმართი და იქ ასვლა ძნელია იმისთვის.

იივს თავისი წადილი აისრულა, ავიდ გორაკზე. წინ უშველებელი ქარხა იყო... იმის ალაყაფის კარებს დაკას უპირებდნენ. ორთქლი შუილი მაშინიდამ ამოდის, სწორედ ისეთგორც რკინის გზის მატარებლის მაშინამ იცის, როდესაც შესდგება ლმე. მოგრძო ბუხრის ბანებიდამ წვრილი კომლი, დაცარიელებული შენობის გარშემო ბული დგას ყობა აქ დროებით ადამი ნის შრომ შეწყვეტილა. სინათლე არსაიდამ ჩანს. მხოლოდ ქვემო სართულზე, მოჯამაგირესთან, სადაც ჯამაგირს ურიგებენ, ბჟუტავდა ლამპა. მაგრამ ისიც სწორედ იმ დროს ჩაჰქრა, როდესაც საბრალო დედაკაცი მიუახლოვდა.

— ღმერთო ჩემო! დამიგვიანდა! ჯამაგირის დარიგება გაუთავებიათ...

ეხლა რაღა უნდა ჰქნას? სად უნდა იპოვოს ქმარი, რომ ჯამაგირი წაართვას და დაუმალოს დათრობა. ფული სახლში აუცილებლად საჭიროა! შვილებს წინდები არ აქვთ.... მეპურესთვის ფული არ მიუციათ... დედაკაცი ულონოდ დაეშვა კუნძზე, თითქო მოძრაობის ძალა აღარა ჰქონდა, და გაშტერებით უაზროდ გაიყურებოდა სიბნელისკენ.

ბარეთ-უბნის სამიკიტნოებიდამ მოჩანს სინათლე, მოისმის ხმაურობა. ქარხანის მოძრაობა ეხლა ამ კუნჭულებშია გადმოტანილი. დაორთქლიანებულ ფანჯრის მინებში გაირჩევა

შემდეგ საყურადღებო ამბავს გვწერენ ფოთიდამ 11-ს ამ ივლისისას:

„ქალაქის თვით-მმართველობას გვიწყებენ. ბ. გუბერნატორის ბრძანებით, გუშინ უნდა ამორჩეულიყო მესჩანების თავი (სტაროსტა). საზოგადოება მოწვეული იყო პოლიციაში; თერთმეტ საათზე შეიყარა ხალხი და ასტყდა ლაპარაკი. იმისთანები ჰყვიროდნენ და იბრძოდნენ, რომ მეშჩანსკის სტაროსტობისა ისე არა გაეგებოდათ-რა, როგორც ბატს ფილოსოფიისა. იყვირეს, იდავიდარაბეს და ვერა გააკეთეს-რა, ვერავინ ამოირჩიეს და დარჩა ამორჩევა სხვა დროისათვის.

„ეს არაფერია, როცა უნდა იყოს ამორჩევა, მხოლოდ ძნელი ეს არის, იმისთანა არავინ ამოირჩიონ, ვინც სრულებით არა იცის-რა ამ საქმისა. აქ უყურებენ მეგობრობას და მეგვარობას და ისე არჩევენ საზოგადო წარმომადგენელს კაცს; არ არჩევენ იმას, ვისაც საქმე ესმის და რიგიანად შეუძლიან საქალაქო საქმის წაყვანა.

„შემდეგში ხმოსნები და უპრავის ამორჩევა დაგვჭირდება და იმედია, ჩვენი მცხოვრებნი გაიგებენ — რა მძიმე მოვალეობა აწევთ ამათ და ამის-დაგვარ ღირსეულ კაცებს ამოარჩევენ."

* * *

სამუხისა და დავით გარეჯის მონასტრის შუა, მდ. იორის მარცხენა ნაპირზე, როგორც დ. პ. ფურცელაძე იწერება გაზ. „კავკაზში", ბ. ნ. ს. ზამრეკელს აღმოუჩენია ძველი ქალაქი, რომელიც 8 ვერსი არის გარშემოვო. აქ ენახეთო ეკკლესიებისა და სახლების ნაშთიო. სიცხისა და ვიღაც საეჭვო ხალხის გამო, რომელნიც ამ გამოქვაბულში იმალებიან, შეგვეშინდაო და ამიტომ დაწვრილებით ვერ გამოვიკვლიეთ ეს ძველი ქალაქიო.

* * *

ჩვენ შევიტყეთ, რომ ქართველს მეხანიკოსს ანდრია შათიროვს მოუგონია ისეთი ტყის სახერხი მაშინა, რომელსაც ის უპირატესობა აქვს ძველ სისტემის ტყის სახერხავ მაშინის წინაშე, რომ ხერხვის დროს დასახერხავი ხე კი არ მოძრაობს, როგორც ძველს მაშინებში იყო, არამედ თვითონ ხერხი და ხე კი ერთს ალაგას არის გამაგრებული და გაჩერებული. ამის გამო, როგორც ამბობენ, ამ ბ. შათიროვის ახალ მაშინის გამართვა და მოწყობა ერთი-ორად უფრო იაფად დაჯდება, ვინემ ძველი მაშინებისა ჯდებაო და ამ ნაირად ხერხვაც ხეებისა თუ შეშისა უფრო იაფად დაჯდებაო. ამას გარდა ამ ახალი მაშინის ხმარება შეიძლება აგრეთვე დურგლის მუშაობაში, ხუროს, მაგ. რანდვაში, ქანის მაშინის მაგივრად და სხ.

ამბობენ, ბ. შათიროვმა თავის ახალ-მოგონილი მაშინის მოდელი აქაურს ტეხნოლოგიურს საზოგადოებას წარუდგინა და ძლიერ მოიწონესო.

* * *

მოგვყავს გაზ. „სუფლიორიდამ" ბ. ფითოევის ახალი რუსული ოპერის დასის წევრთა სია:

სოპრანო. ე. ძ. პავლოვსკაია (2 თვით), ზ. რ. ძოჩეტოვისა (2 თვით), ტოლსტოისა, შვანისა, ვეისბერგ-ბელოგოროვისა, პლოტნიცკისა და პალმინისა; მეცცო-სოპრანო და კონტრალტო: ვაფესა, და კარეევისა; ტენორები: პ. ბაგატირევი, მიხაილოვი, და პრეობრაჟენსკი; ბარიტონები: კორსოვი (1 თვით), კროტკოვი და პავლოვსკი (იგივე რეჟისორი). ბასები ლიაროვი, ძორიძე და ანდრეევსკი. ორკესტრს 33 კაცი შეადგენს; ორკესტრის დირიჟორები: რუსულ ოპერისათვის — პაული, თარგმნულებისათვის — ტრუფი.

პირველი წარმოდგენა იქნება 20 აგვისტოს; „Жизнь за царя"-ს წარმოადგენენ.

პასუხი ბ-ნს კახთ-კახოსს

(გაგრძელება*)

4.) მეოთხე მუხლის და თითქმის მთელი კორრესპონდენციის დედა-აზრი არის ის მართლა საზარელი ხმა, რომლის მიხედულებითაც მე ვითომც სასტიკად ვსდევნი ქართულს ენას. კორრესპონდენტის კეთილ სინიდისიანობას და მის სიყვარულს ქართველთადმი მკითხველი მიხვდება. მაშინ, როდესაც ამ ზეცადამ ქუხილისას ნამდვილს მიზეზს გარდავსცემთ.

მესამეებს, თუ მეოთხეებს, სწორედ არ მახსოვს, მე უთხარი, როდესაც ისინი სხვა-და-სხვა ქართულს ლექსებს იზეპირებდენ, რომ თქვენთვის საჭირო არ არის ხელ-ახლად მომზადება ქართულს ენაში გამოცდისთვის, რადგან ეს საგანი უფრო უკეთ იცით, ვიდრე სხვა რუსული საგანი, რომელიც ამასთან არის ერთ დღეს დანიშნული და ურჩიე, რომ სხვა რუსული საგნისთვის უფრო მიექცაეთ ყურადღება, რადგან გამოცდის დროს უკმაყოფილს ნიშანს ამ საგნებიდამ უფრო მეტი მნიშვნელობა ექმნებოდა მათს ბედზედ. სასწავლებლის წესდებაც და უბრალო კეთილ გონიერებაც ჩემგან ითხოვს, რომ წავაქეზო, წავახალისო მასწავლენი მომეტებულად იმ საგანში, რომელშიაც ისინი უფრო სუსტობენ. ამაზედ იყო მოქცეული ჩემი ყურადღება, არა მხოლოდ წელს, არამედ ყოველ წლობით. მაგრამ ხომ ჰხედავს ეხლა მკითხველი ჩემს რჩევას, დაფუძნებულს ბავშვების სიკეთეზედ და გონივრულს მოთხოვნილებაზედ, როგორ განმარტებს ბ. კახთ-კახოსი. ეს ვაჟბატონი თავის კორრესპონდენციაში აი როგორ ამახინჯებს ამ ფაქტს: მე ვეუბნები მოსწავლეთ: „-რას იხეთქავთ თავს, ქართული ენისა და ისტორიის შესწავლა რას გამოგადგებათ" და ამავე დროს, როგორც ზევით მოვიხსენეთ, ვაძაგებ მთავრობის წინ ქართული ენისა და გალობის სამაგალითოდ მასწავლებელს.

აქ ამისთვის, ვინც საქმის გარემოება რიგიანად არ იცის, მიზეზიც არის და შედეგიც, მაშ რაღა საჭიროა მკითხველმა ამაში ეჭვი შეიტანოს, ნამდვილ ფაქტად არ მიიღოს? გონიერნი მკითხველნი კი წაკითხვისვე უმალ მიხვდებოდენ, რომ ქართული ენისა და გალობის მასწავლებელი უფროსს იმისთვის უძაგებიათ, რომ იმას საძაგლად უსწავლებია ეს საგნები და მაშასადამე ცდილან, რომ უკეთესის მასწავლებლის შოვნით გააუკეთესონ თვით აღნიშნული საგნების სწავლა, რომ ეს უკანასკნელი დასკვნა ნამდვილია, ეს თვით მასწავლებელმა ყველაზედ, უკეთ იცის. მე კი ვტყვი, რომ უბედურია ქართული ენა ამისთანა თავხედთა მფარველობის ქვეშ, უბედურს მდგომარეობაში უნდა იყოს ჩავარდნილი სამშობლო ენა, რომ ამისთანა მოსარჩლენი დასჭირებია.

სათაკილოდ მიმაჩნია ამ საგანზედ საუბარი კორრესპონდენტთან, რადგან ამას სრულებით არ ეყურება თავის ნაჩხაპნი და არ გაეგება, თუ რაში მდგომარეობს სიყვარული ქართულის ენისა, ვის შეიძლება უწოდოთ მოყვარედ თავის ენისა; რით აიწონება ძალა და სიმტკიცე ამისთანა სიყვარულისა; რომელს საბუთებს აქვს ამ კითხვაში დამარწმუნებელი მნიშვნელობა; შეიძლება ამ შემთხვევაში ფასი რაიმე მივსცეთ ლიტონ სიტყვებს: მე მიყვარს ქართული ენა, ან მე მძულს ესევე ენა?

გარდა ამისა კახთ-კახოსს ძლიერ საწყენოდ მიუღია, რომ ვითომც ზოგი ერთნი ჩემისთანა პირნი ორიოდე უბრალო სტატიების წერვით ჭეშმარიტ მამულის შვილებს ვისაკუთრებდეთ. მე ამ წოდების ღირსი საქმე ჯერ არაფერი გამიკეთებია და ჩემის მხრით უმეცრება იქმნებოდა, რომ ჩემი თავი ჩამეთვალა ჭეშმარიტ მამულის-შვილების რიცხვში. იქ მე ამას როგორ გავბედავდი, სადაც თურმე გვერდით იმისთანა უჭეშმარიტესი მამულის შვილი მდგომია, როგორც არის კახთ-კახოსი. ღმერთმა ხელი მოგიმართოს და შენი ამქრებით ნაცარქექიობაში ნუ დაგაბოლოვებინოს შენი საეჭვო პატრიოტული გმირობა.

5.) მეხუთე მუხლი კორრესპონდენციისა მხატავს მე, ვითარცა მტარვალს, რომელსაც, გაკერპებულ[illegible]

*) იხ. „დროება" № 144

სხვა-და-სხვა ფერი სასმელები: მოპირისფრო მწარე ლუდი, მომწვანო არაყი, თეთრი და წითელი ღვინოები. იქიდამ ქუჩაში მოისმის ყვირილი, სიმღერა, სტაქნების ერთმანერთზე ჯახება, თეთრი ფულის ჩხრიალი, როდესაც ჯერ კიდევ მურში გათხუპნული ხელები გადისროდნენ სტოლზე. ზოგს დალალვისაგან დაბუჟებული ხელები დაეშვათ ულონოდ სტოლზე.

ამ საძაგელ და მავნებელ ჰაერში, სადაც კაცი ძლივს სულს იბრუნებს, საცოდავ მუშებს ავიწყდებათ, რომ შინ ლუკმა-პური არა აქვთ და რომ იმათი ცოლ-შვილი სიცივით კვდება.

დაბალ ფანჯრების წინ, საიდამაც გამოსჭვრეტს სინათლე, მოჩანს ვიღასიც ჩრდილი... ეძებე, ეძებე, საწყალო მაიმუნო!..

საბრალო დედაკაცი! ერთს სამიკიტნოდამ მიდის მეორე სამიკიტნოსკენ; ხელ-სახოცით სწმენდს ფანჯრის მინას, ჩაიხედავს და გასწევს ნაღვლით დატანჯული; სიცივისაგან კბილი კბილს აცემინებს.

უეცრად შეჰკრთა. იმან თავისი ვალენტინი დაინახა. აი, სწორედ არდაპირ ზის. ის წამოსადეგი ტანიანი კაცია. ეტყობა ამპარტავნობა ცვის ხუჭუჭი თმით და ლაზათიანი მკრამოხრით; სჩანდა, რომ კარგი მშაკიც უნდა იყოს. იმას იქ სხვები არს ეხვივნენ, ყურს უგდებენ იმის ტკბილ ლაპარაკს. ის ყველას მასპინძლობას უწევს!...

ამ დროს საბრალო მაიმუნი რედ სიცივეში კანკალებს, მიჰკრობია ფანჯრის მინას სწორედ იმ ადგილს, სადაც სინათლის შუქზე სჩანს სოლი სავსე ბოთლებითა და ჭიქებით და სადაც ვალენტინი ზის გარს შემორტყმული მოხარხარე ყურის-მგდებლებით.

მინაში შემცქერი დედა-კაცი თითქო უსაყვედურებს ვალენტინის სვინიდისს, მაგრამ ის არაფერს ხედავს. დაუბოლოვებელი ბაასი, როგორიც ჩვეულებრივ იციან სამიკიტნოებში და იმათ სასმელებივით მომხიბლავია, ისე გაიტაცებს ვალენტინს, რომ ის ვერ ამჩნევს გამხდარ, ფერ-მიხდილს პირის სახეს, რომელიც მინის გარედამ ანიშნებს ხელებით და ცდილობს თვალი თვალში გაუყაროს ქმარს. დედა-კაცი ვერ ჰბედავს ოთახში შესვლას. ან როგორ უნდა გაბედოს ქმრის წამოყვანა, როდესაც ის ამხანაგებთან არის? ეგ ხომ იმის შერცხვენაა... ლამაზი რომ იყოს, კიდევ არაფერი, მაგრამ რომ მახინჯია, მაიმუნი, საძაგელი?...

როგორი ლამაზი და მხნე იყო ეს ქალი ამ ათის წლის წინედ, როდესაც ვალენტინი გაიცნო! ყოველ დილით, სამუშაოდ წასვლის დროს, ესენი ერთმანეთს შეხვდებოდენ. ქალი ძალიან ღარიბი იყო, მაგრამ მართ[illegible]ბულად იჭერდა თავს. კეკლუცობდა ისე, როგორც ამ გასაოცებელს პარიჟში იციან ხოლმე კეკლუცობა [illegible]ვილებისა და ლენტების გამყიდველ[illegible] ქალებმა. ამათ ერთმანეთი შეიყვარეს პირველ ნახვაზევე; მაგრამ რადგან ძალიან ღარიბები იყვნენ დიდხანს ვერ დაქორწინებულიყვნენ. დიდი მოლოდინის შემდეგ კაცს თავის დედამ დოშაკი აჩუქა, ქალის დედამაც მა[illegible] დაუთმო თავისი დოშაკი და მეგობრებმაც თავიანთში მოუგროვეს რაც აუცილებლად საჭირო იყო.

მეირგვინის კაბა მეგობარმა ათხოვა[illegible] ლეჩაქი და ყვავილები პარიკმახერისაგან იქირავეს და ერთ დილით [illegible] გასწიეს ჯვარის დასაწერად.... საყდარში დიდხანს მოუნდათ ლოდინი, რად[illegible]

...ების მოთხოვნილების დასაკმაყო-...ლებლად, წიხლი ქვეშ ვასრესა ...ლებისა მიმაჩნია ბედნიერებად.

...ა ხმა მთელ Თელავში გავრცელე-...ლი არისო. Უფრო ნამდვილი იქმ-...ლოდა გეთქვა, რომ ეს ხმა გავრცე-...ლია ჩვენს წრეში და ჩვენის ...ის წევრებისაგანაო, რადგან თვით ...ქმედნი პირნი იმავე წრეში ბუ-...ბენ. Აქ გახლავთ ის კლდესავით ...ვებული პედაგოგი, რომელსაც ...ლოდ მკაცრის ბრძანებით და მუ-...ით მოავშლევინე სახაზავით მტვრე-...მოსწავლეთა თავებისა, აქვე ბუ-...ბს ის პედაგოგი, რომელიც თავის ...ით უწერს საჩივარს ათის წლის ...ლს მასწავლებელზედ, მაგრამ ეს ...ჩა უფრო გონიერს შენიშვნას ...ვს თავის მოძღვარს, აქვე გახ-...ლავთ ის პედაგოგიც, რომელიც ია-...ლად ხმალ-ხანჯალსაც ხმარობს, ...ლოდ იმ განსხვავებით, რომ ეს ...ალი ჰხვდება არა მასწავლეთა, არა-...დ გარეშე პირთა.

...ზურგ წამხდარი ცხენი ცაში კაჯს-...ს დაინახავსო, ტყუილად არ არის ...ქვამი: ესენიც თავის სიწამხდრეს ...ვენ და რომ დაფარონ, ცდილო-...ბ თავიანთ ტყუილით მკურნალი ანუ ...მხდრის მტერი, რომელსაც არ ...ჩება ეს შეუმჩნევლად, როგორმე ...დამ მოიშორონ. Ამისთვის ეს ...რგ-წამხდარი ცხენები ქუჩა-ქუჩა ...არებიან და ურცხვად ყვირიან:—Ვი-...თქვა, რომ ვითომც ზურგები ვქონ-...ს გაფუჭებული და ამისთვის არ გვაძ-...ლედენ მოსვენებას კაჭკაჭები? Აბა ...კითხეთ მოწმობა, მოცემული დი-...ბულის და ქებულის მკურნალის ...ხთ-ძახოსისა და დასამტკიცებლად ...ებენ ჯიბიდამ „დროების" ნომერს. ...ს შემდეგ იცოდეთ ყველამ, რომ ...ვინიცობაა, ამ გვარის დიპლომის ...ქონე პირი უვარგისად გვიცნო ვინ-...ს ეს უკანასკნელი სამშობლოს მო-...ლატე და მტერი უნდა იყოს! Ჰო, ...ლა კი მივხვდი ჭეშმარიტებას.

ძახთ-ძახოსი იმისთანა ადვილ-...რწმუნე და გულ-კეთილ მკურნა-...ებს ეკუთვნის, რომელნიც ბრმა-ყრუად და გამოუკვლეველად იღებენ ყოველ-ვვარს ჩვენებას თავიანთ პაციენტებისაგან, რადგან სიბრმავის მიზეზით ვერ ხედვენ სიწამხდრეს, ხოლო სიყრუის მიზეზით ვერ ისმენენ ავადმყოფთა მცბიერს საუბარს. Ან რა დარდი აქვს ამის მკურნალს, როდესაც იმას თავის ჯილდო უკლებლად მოსდის. რომ ამ ალლეგორიულს საუბარს ნამდვილი სარჩული უძევს, ამაში თვალ-ყურ მადევნებელ მკითხველთ უჩემოთაც დაარწმუნებს თვით დრო და ჟამი. Ამის მიხედულობით მე უყურადღებოდ ვსტოვებ ძახთ-ძახოსის უგზო-უკვლო და მისგან გაუგებარს რახა-რუხს. მე ჩემის მხრით ვიხმარებ ჩემდა რწმუნებულ მოსწავლეთა სწავლა-აღზრდისთვის იმავე სასჯელებს, რომელთ ხმარების ნებას მაძლევდა და მაძლევს კანონი, სინიდისი, გამოცდილება და ჩემებური ყრმათმოყვარება.

(დასასრული შემდეგში)

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲐ *)

Საურომაზესზე და Ასბაკურზე საზოგადოდ ძველს ჩვენს მწერლობაში არავითარი კვალი არ დარჩენილა. რომ ქართლში მეფებად ისხდნენ ის პირნი, რომელნიც ზემოდ შთამომავლობის ხეში მოვიხსენეთ, ჩვენ ამაზე ეჭვი არა გვაქვს. Წმ. პეტრეს თანამედროეს და ბიოგრაფს ზაქარიას ისეთი ფაქტები მოჰყავს იმ დროებაზე, რომ შეუძლებელია, რაიმე ცილი ვწამოთ იმის სინამდვილეს. Ამ შემთხვევაში არეულია მხოლოდ ქრონოლოგია. Ზაქარიას ცნობით, რომელიც თვით ქართლის Ცხოვრებაშია შემოტანილი, „ჟამთა Ღვთის მსახურისა Თეოდოსი მცირისა, მეფისა ბერძენთასა, ძისა Არკადისა და მის-წულისა Დიდისა Თეოდოსი მეფისა იყო მეფე ქართველთა ზედა დიდი Ვარაზ-ბაკურ, მეოთხე მეფე მირიან მეფობითგან". Ქართლის-Ცხოვრება Ვარაზ-ბაკურს მოიხსენებს 379+393 წ.; ამ დროს Ვიზანტიის იმპერატორად იჯდა შემდეგ Ვალენსსა (364+379) Თეოდოსი Დიდი (379+395) და არა Თეოდოსი მცირე (408+450). Ვინ უნდა იყვნენ საურომაზესი და Ასბაკურესი? Ჩვენ შემდეგში შემოვიტანთ ზოგიერთ ფაქტებს, რომელნიც დაგვარწმუნებენ, რომ ბერძნები Ივერიად უწოდებენ ცალ-ცალკე ახლანდელ ქართლსაც, ქართლის სომხეთსაც, Არაქსის ბასსეინსაც მტკვრის შესართავამდე. Შესაძლებელია, რომ მარციანის პირნი ისხდნენ რომელსამე ამ ორთა მხარეთაგანში და არა ქართლში. Ამ აზრს ემოწმება თვით ის ცნობა რომლითაც მარციანი საურომაზესის სამფლობელოს ანიშნავს Არმენიისა და Ლაზიკის (Მანეთის) მოსაზღვრე ადგილად, და Ასპაკურესის საბძანებლოს Ალბანიისა და Სპარსეთის მოსაზღვრე მხარედ. Რაც უნდა აღმოჩნდეს შემდეგში ამ საგანზე ცხადია, რომ სპარსებმა—მირდატის დროს იყო, თუ Ვარაზ Ბაკურის დროს ანუ იმის შემდეგ, ეს სულ ერთია—თავისი ბძანებლობა თვით ქართლის ნაწილზედაც გაავრცელეს. Ქართლის Ცხოვრების თქმით, „აღაშენა ერისთავმან სპარსთამან Ტფილისი კართა შორის ციხედ მცხეთისა. Მაშინ Ვარაზ-ბაკურ ეზრახა შეპრდომით და ითხოვა მშვიდობა, ხოლო ერისთავმან სპარსთამან რქვა მას: „პირველად მომეც რანი და მოვაკანი, რამეთუ საზღვარი სპარსეთისა არს და მათი არს რანი სულიადი და თქვენდა კმა არს ქართლი, გაქვნდეს უკვე ქართლი და ხარკსა მისცემდით მეფეთა ხვასროვანთა". Მაშინ Ვარაზ-ბაკურ ვერღა რა პასუხ უგო შიშისაგან დიდისა, მისცა რანი და მოვაკანი და გაკვეთა ხარკი, ხოლო ერისთავმან მან მისცა ციხე Ტფილისისა და წარვიდა. Მიერითგან იქმნეს მოხარკენი". Ამ დროიდამ სპარსნი ცდილობენ თავიანთ სარწმუნოების გავრცელებას დამონავებულს ქართლის ნაწილში. Ქართველები ბერძნების შემწეობით აუტეხენ სპარსებს ბრძოლას, რომელსაც გარკვევით მოიხსენებს ქართლის Ცხოვრება Ვარაზ-ბაკურის შვილის მირდატ IV და შვილის-შვილის Არჩილ I დროს. Ქართველებ[illegible] სპარსნი დაიჭირენ თ[illegible] „გარყვნიან ეკკლესიებს" და „ყოველთა შინა ეკკლესიათა ქართლისათა ცეცხლის-მსახურნი სპარსნი აღაგზნებენ ცეცხლსა".

Შესახებ ქართველობისა და სომხობის კავშირისა იმ დროს, რომელსაც აქ ჩვენ ვიკვლევთ, ძალიან ნაკლულათა ვართ. Ამ შემთხვევაში უნდა მხოლოდ გვახსოვდეს, რომ ორივე ეს მოსაზღვრე ტომი აღიარებდა ერთსა და იმავე სარწმუნოებას, იცავდა ერთსა და იმავე საეკლესიო წესდებას, ერთის წყაროდამ მიღებულს. Ამ ერთობის დროს, რომელიც შემდეგ ხალკიდონის კრებისა (451 წ.) დაირღვა, ქართველობა და სომხობა, მეტადრე იმათი დიდ-კაცობა, ერთმანეთში მოყვარობას მისდევდნენ, ერთის ქვეყნიდამ მეორეში დაიარებოდნენ წმინდა ადგილების სალოცავად და სადღესასწაულოდ. Გარეშე ამისა ჩვენ საეჭვოდ მიგვ ჩნია სომხური ისტორიის თქმულება, რომელიც ამტკიცებს, ვითომც ქართული ეკკლესია სომხეთის ეკკლესიის მოძღვართმთავართ ექვემდებარებოდა. Ეს თქმულება არის შემდეგი. Სომხეთის ისტორიკოსები გვარწმუნებენ, ვითომც ჩვეულებისამებრ საქართველოს კათალიკოზი სომხეთის კათალიკოზისაგან ინიშნებოდა და იმისნი ეპისკოპოსნი სომხეთში იკურთხეოდნენ; ვითომც ამ გვარად სომხეთის განმანათლებელის შვილის-შვილი და Ვარდანეზის შვილი Გრიგორისი (+343 წ.) თავის ძმის Იუსიკ კათალიკოზის ხელით იკურთხა ჯერ ეპისკოპოსად, შემდეგ კათალიკოზად Იბერიელთა და Ალოვანელთა, სადაც იმან მრავალი ეკკლესია განაახლა და ააშენა; ვითომც წმ. Ნერსესი (340—370) დროითი დრო მოგზაურობდა საქართველოს სამწყსოში, სადაც აფუძნებდა ეპარხიებს და მონასტრებს, ნიშნავდა სამარხო ადგილებს მონასტრებში მეფეთა და მთავართათვის, ამყარებდა სასტუმროებს ქალაქებში და სოფლებში; ვითომც საჰაკ კათალიკოზს (390+440)

*) „დროება", № 144.

...ნ იქ მკვდრები ჰყვანდათ დასამარ-...ი. მორწილის მოწმობის აღებაც ...თვის ადვილი არ იყო, ჯერ მღვდ-...ლისთვის უნდა მიეცათ.

Ვალენტინმა პატარძალი ქორწილის ...შემდეგ წაიყვანა გარეთ-უბნის წვერზე ...თ მოწყენილ პაწაწკინა ოთხ-კუთ-...ან ოთახში, გრძელ დერეფნის ბო-...ლოს. Იქ ბევრი იმისთანა ოთახები ...ო, საიდამაც მოისმოდა ჩხუბი, ...ძლვა-გინება და საზარელი სუნი. ...ის მნახველები რა ბედნიერებას მო-...ელოდნენ?

Მართლაც, ხან-გრძლივი არ იყო ...თი სიტკბოებით ცხოვრება. Ბარ-...მო ეხვივნენ ლოთი მუშები, იმათ ...ლიეს Ვალენტინი და ამანაც მიჰყო ...ლი ლოთობას. Მეზობლად დედა-...ცები სულ ტიროდნენ და წუწუ-...ბდნენ, იმათი მიხედვით ამ საწყალ ...დედა-კაცმაც დაჰკარგა ყოველი მხნეობა. როდესაც ქმარი სამიკიტნოში იყო, ესეც მეზობლებთან იჯდა დაჩაგრული შეხედულობით და არწევდა ხოლმე მკლავზე აყვანილს ყმაწვილს და საცოდავი ხმით ჩასძახოდა თავის უბედურებას. Ნაღველმა და ჯაფამ დედა-კაცი დაამახინჯა, ამიტომაც ქარხანაში დაარქვეს შესაზარი სახელი—მაიმუნი.

Ჩრდილი ფანჯრის წინ მიდის და მოდის. Მოისმის ტალახიან ქვებზე მძიმედ ფეხის გადადგმა და ხან ხან-გრძლივი ხველაც, რადგან ცივი და ნოტიო ღამეა. Ვინ იცის როდემდის მოუხდეს მოცდა? Ორჯერ-სამჯერ ხელები მიადო კარებს, მაგრამ გაღება ვერ გაბედა. Ბოლოს იმ აზრმა, რომ შვილები მშიერი ჰყავს, გაამხნევა. Საბრალო დედა შედის. Მაგრამ როგორც კი ფეხს შესდგამს ოთახში, საშინელი ხარხარი შეაყენებს იმას.

— Ვალენტინ, აი შენი მაიმუნი!

Მართლა რომ უმსგავსია ის ეხლა. Ძონძებზე წვიმის წუნწკლები ჩამოსდის, ლოყები დაღალვისაგან და შეწუხებისაგან დათეთქვილი...

— Ვალენტინ, აი შენი მაიმუნი! ხელ-მეორედ მოისმის ხმა.

Საბრალო დედა-კაცი შეძრწუნდა და კანკალით უძრავად დგას... Გააფთრებული ქმარი წამოუხტა. Როგორ თუ გაბედა და იმის საძებნელად მოვიდა! Ასე დამცირება განა შეიძლება მეგობრების თვალში!... Გაბრაზებული Ვალენტინი მუშტის მოღერებით მივარდა ცოლს. Მუშები უსტვენენ და ხარხარებენ. Უბედური დედა-კაცი საჩქაროდ გარბის გარეთ; Ვალენტინი გამოუდგება და მალეც მიეწევა...

Გარშემო სიბნელეა, ქუჩა დაცარიელებული... Საბრალო, საბრალო მაიმუნო!

Მაგრამ პარიჟელი მუშა, როდესაც კი მოშორდება თავის მეგობრებს, სიბოროტეს ივიწყებს... Ცოლს პირ-დაპირ შეჰხედა და იმ წამსვე გაჰქრა ამ კაცის ღონე და ძალა. Ეხლა Ვალენტინს პირ-იქით რცხვენოდა; თითქმის სინანულში იყო.

Ამათ ერთმანეთს ხელი-ხელთ მისცეს და რამდენსაც შორდებოდნენ ამ დასაღუპავ ადგილს, იმდენი უფრო-და-უფრო მოისმის ამ სიჩუმეში დედა-კაცის ხმა ხან ნაღვლიანი, ხან გაჯავრებული და ხან მომჩივარი... Ეხლა რიგი ამისი იყო. Ახლა მაიმუნს სამაგიერო უნდა გადაეხადა.

ანასტ. თუმანიშვილისა.

ეკურთხოს ავტორი „წმ. მესრობის ცხოვრებისა“ კურიონი ქართველების ეპისკოპოსად და გაეგზავნოს საქართველოში სარწმუნოების გასავრცელებლად; ვითომც, ამ კურიონის თქმით, თვით წმ. მესრობი, შემდეგ სომხური ალფავიტის გავრცელებისა სომხეთში, „შევიდა ქართველების ქვეყანაში, რომელსაც, ზენარის მადლის შთაგონებით, მიანიჭა საკუთარი ალფავიტი ანუ ანბანი და სხვა-და-სხვა მათ ქალაქებში დასტოვა მეცნიერნი პირნი ყმაწვილების გასასწავლებლად; გაემგზავრა ალუანელთ ქვეყანაში, რომელთაც განუახლა ალფავიტი და დასტოვა რა იმათშიაც მასწავლებელნი დაბრუნდა სომხეთშივე“. „მესრობი თავისი სიცოცხლე, ზამთარ-ზაფხულ დაიარებოდა აქა-იქ სომხეთში, საქართველოში და ალუანში, მხნედ და შეუსუსტებლივ ავრცელებდა ახლად შემოღებულს მწერლობას და უქადაგებდა სახარების სიტყვას მეფეებს მთავრებს და ხელხსა“.

დიმ. ბაქრაძე.

(გაგრძელება)

განცხადებანი

მოსამზადებელი სკოლა

ე. ო. დოლგოვო-საბუროვისა

ამ ჟამად გადატანილ არის კონსულის ქუჩაზე, სლინკოს სახლებში, № 14. სწავლა და მიღება ყმაწვილების ორივე სქესისა გრძელდება. სრული პანსიონერები იხდიან თვეში 40 მან., არა-სრული 25 მან.; გარედამ მომსვლელი ყმაწვილები 8 საათ.—1 საათ.—6 მან., ნასადილევს სწავლებით კი 10 მან. (4—1)

ტფილისის ქალაქის გამგეობისაგან

ტფილისის ქალაქის გამგეობა ამით აცხადებს საყოველთაოდ, რომ ვისაც ჰსურს იკისროს ქვითკირისა და მიწის მუშაობა ახლად გასაკეთებელის ვერის ხიდისა; შეუძლიან შეიტანოს განცხადება ქალაქის გამგეობაში (უპრავაში) ამა 1882 წლის 1 აგვისტომდის.

პროექტი და დაწვრილებითი პირობები ამ მუშაობისა მსურველს შეუძლიან ნახოს უპრავის კანცელარიაში მუდამ დღე დილის 9 საათიდამ ნაშუადღევის 1 საათამდინ. (3—3)

გ. ნიკოლოზის-ძე იოსელიანი იღებს თავისს პანსიონში ყმაწვილებს პირობით მოსამზადებლად სხვა-და-სხვა სასწავლებლებში. ადრესი: მიხაილოვის ქუჩა № 81. (5—3)

ახალი ქართული

ქარაგადინი

ისყიდება ტფილისში: შავერდოვის და გრიქუროვის წიგნების მაღაზიაში; ქუთაისში: მურადოვის და ჭილაძის წიგნების მაღაზიებში.

ფასი ყდიანის ერთი მანეთი.

დაიბეჭდა და ისყიდება

ქურუმ

ყარამანის შვილის

მოთხრობა,

მეთოთხმეტე ნაწილი.

მსურველთ შეუძლიანთ მოითხოვონ პირველის ნაწილიდამ ვიდრე უკანასკნელ ნაწილამდის მელიქიშვილის სტამბაში, ბატონ ნიკო კობალოძესთან.

გრიქუროვის წიგნის მაღაზიაში (ბაღის პირ-და-პირ) და ბ-ნი იოანნის სიანთან (ოკრუჟნის სუდის ქვემოთ) ისყიდება წერა-კითხვის საზოგადოების გამოცემა:

წითელი ფარანი, ფასი 15 კ.
ხატაური — — — 10 კ.

ინგლისის მაღაზიაში ახლად მიღებულია დიდ ძალი ჩაი პირველი მაკარეფისა 30% უკეთესი ვიდრე სხვაგან. **იქვე იყიდება**: პარ-ესანა 40 კაპ. დაწყებული; სტაქნები, ბაკლები 10 კაპ.—დამ; პადნოსები 5 კ.—დამ, ჟურნალა და ალბომები ნახევარ ფასად და სხვ. (100—97)

ქართველი **სტუდენტი**

ეძებს გაკვეთილებს.

ადრესი — შავერდოვის აგენსტვოში.

მერვე კლასსის გიმნაზიელი

აძლევს გაკვეთილებს

ადრესი „დროების“ რედაქციაში.

ისყიდება

ტფილისის წიგნის მაღაზიებში ახლად-გამოსული რუსულს ენაზე წიგნი.

Грузинскія крестьянскія грамоты, крѣпостные и судебные акты, грамоты и письма грузинскихъ и персидскихъ царственныхъ особъ. (Матеріалы для исторіи древной грузіи).

сост. Д. П. Пурцеладзе.

ქუთაისში ისყიდება ჭილაძეების მაღაზიაში.

ფასი ერთი მანეთი

გამოვიდა ცალკე წიგნათ

დრამა

სამშობლო!

ისყიდება შავერდოვის სააგენტოში.

ფასი 60 კაპ. (20—5)

ბიბლიოგრაფიული განცხადება.

ბუნების კარი, ანუ ყრმათათვის საკითხავი წიგნი უმცროსს კლასებში სასმარებელი, შედგენილი ი. გოგებაშვილისაგან, დაიბეჭდა მეოთხე შეცვლილი გამოცემა და ისყიდება გრიქუროვის წიგნის მაღაზიაში, კუკიის ხიდის ყურთან. ფასი თხუთმეტი შაური. სასწავლებლებს და კერძო პირებს, რომელნიც იყიდიან ნაღდს ფულზედ ერთად თხუთმეტს ეგზემპლიარისა, ანუ მომეტებულსა, დაეთმობა ეგზემპლიარი თოთხმეტ შაურად; ვინც ოც-და-ათს ეგზემპლიარს იყიდის, წიგნი მიეცემა ცამეტ შაურად. ყდისათვის უნდა დაემატოს სამი შაური.

კარტა საქართველოსი, მეორე შევსებული გამოცემა; ისყიდება იმავე მაღაზიაში. ფასი სამი აბაზი; ვინც ათს ეგზემპლიარს იყიდის, კარტა მიეცემა თერთმეტ შაურად, ოცი ეგზემპლიარის მყიდველს—ათს შაურად.

ვიღებ მოსაქსოვად სახლის ფანჯრებისთვის მაღაზიებისთვის და ბალკონებისთვის

შტორებს—ფარდებს

ზედ წარწერით და მხატვრობით—ისე, როგორც პატრონი (ზაკაზჩიკი) ისურვებს. აგრეთვე ვიღებ გასაკეთებლად ოთახებისთვის

შირმებს

მსურველთ შეუძლიანთ მომმართონ ფრანკების ქუჩაზე, ებრაელების სალოცავის მახლობლად სახლი № 22. (5—5)

ქართველ ქალებისაგან შეთარგმნილი

მოთხრობანი

წიგნი მეორე.

ისყიდება ტფილისში: შავერდოვთან, ჩარკვიანთან და გრიქუროვის წიგნის მაღაზიაში (ბაღის პირ-და-პირ).

ქუთაისში: ჭილაძის და ნიკოლაძის მაღაზიაში.

გორში: მ. კერესელიძესთან.

დაიბეჭდა და ისყიდება ზრ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მაღაზიაში

მამულის

საერთო მფლობელობაზე

თხზულება

ანტონ ფურცელაძისა

გამოცემული

ზაქარ ჭიჭინაძისაგან.

ფასი თითო წიგნისა ერთი აბაზი

დაიბეჭდა, გამოვიდა და ისყიდება ტფილისის წიგნის მაღაზიებში

იგავ-არაკნი

კრილოვისაგან და სიბრძნე-სიცრუისაგან გალექსილი **თ. რ. ერისთვისა.**

დაიბეჭდა და ისყიდება ზრ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მაღაზიაში

თამარ დედოფალი

შედგენილი

კ. ბ—შვილისაგან

გამოცემა

ზაქ. ჭიჭინაძისაგან

ფასი ერთი აბაზი.

ბოლგარულ-ინგლისური **გუთანი გოწარდისა** მსურველთ შეუძლიანთ გამოიწერონ **თ. ა. პეპინოვისაგან**, რომელიც არის აგენტი ბ. გოვარდისა.

კანტორა პეპინოვისა არის ტფილისის ქალაქში, არწრუნის სახლში, დვორცოვის ქუჩაში. (6—6)

ტაქსის

საკვებავ ხორაგეულებათა, რომელნიც იყიდებიან ტფილისის ბაზრებში, დუქნებში და დახლებზედ 1 ივლისიდამ 15 ივლისამდის.

გამომცხვარი პური: ხორბლის ფქვილის

პირველის ხარისხის	—1 გირ.	5 კ.
მეორის „	—1 გირ.	3½ კ.
მესამის „	—1 გირ.	—

იმავე ფქვილ. თონეში გამომცხვარი:

პირველის ხარისხის	—1 გირ.	5½ კ.
მეორის „	—1 გირ.	4 კ.

ჯვარის-მამის პური:

პირველ ხარის. ლავაში	1 გირ.	6 კ.
მეორის „ „	—1 გირ.	5 კ.
მესამის „ „	—1 გირ.	4½ კ.

ძროხის ხორცი:

პირველის ხარისხის	—1 გირ.	9 კ.
მეორის „	—1 გირ.	7 კ.
სუკი — —	—1 გირ.	15 კ.
ცხვრის ხორცი	- 1 გირ.	9 კ.

ღორის ხორცი:

პირველი ხარისხის	—1 გირ.	— კ.
მეორის „	—1 გირ.	— კ.

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 14 Іюля 1882 г. Типографія Меликова. გამომცემელი ს. მელიქიშვილი. რედაქტორი ს. მესხ